

Łotysz, Sławomir

Techné po raz ósmy

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 55/2, 252-254

2010

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Przypis

¹ Opracowano na podstawie biogramu w *Kto jest kto w farmacji polskiej*. Łódź 2001 s. 252, oraz innych materiałów.

Jadwiga Brzezińska
Kołobrzeg

TECHNÉ PO RAZ ÓSMY

W dniach 21–23 października 2009 r. w czeskiej Ostrawie odbywał się VIII Międzynarodowy Festiwal Filmów i Programów Telewizyjnych o Zabytkach Technicznych i Przemysłowych TECHNÉ. Celem organizatorów tej imprezy było zwrócenie uwagi na konieczność ochrony zabytków technicznych i przemysłowych jako integralnej części naszego dziedzictwa kulturowego. Festiwalowi towarzyszyło seminarium naukowe, którego uczestnicy zastanawiali się wspólnie, jak najlepiej wykorzystywać zabytki techniki w ruchu turystycznym. Jedną z atrakcji festiwalu był też wernisaż prac polskich fotografików zajmujących się tematyką postindustrialną. W foyer Sali kinowej oglądać można było również prace plastyczne dzieci i młodzieży skupionej w Domu Kultury „Pokład”. To właśnie w tym domu kultury przez ostatnie osiem lat odbywały się kolejne edycje festiwalu TECHNÉ.

Wstęp na wszystkie pokazy filmowe był otwarty dla wszystkich i oczywiście bezpłatny. Wśród widzów festiwalu sporo było młodzieży z położonej po sąsiedzku Szkoły Górniczej – Uniwersytetu Technicznego Ostrawa. Na sali sporo też było pasjonatów dziejów techniki i dziedzictwa przemysłowego z polskiego i czeskiego Śląska. Za najlepszy film festiwalu jury konkursowe uznało dokument czeskiej telewizji z cyklu „Rodzinne srebro” pt. „Stalowe serce przemysłu maszynowego” reżysera Pavla Abraháma. Nagrodzony został statuetką tzw. Ostrawskiej Wenus, od 2004 roku przyznawaną najlepszemu z filmów prezentowanych na TECHNÉ. Statuetkę stworzył miejscowy rzeźbiarz Pavel Vácha. Widzom bardzo podobał się też polski obraz „Made in Silesia” Marka Stańczyka, w przejmujący sposób pokazujący los zamykanych śląskich kopalni węgla.

Ostrawską Wenus otrzymuje również co roku laureat Nagrody im. inż. Stanisława Vopaska. Jury festiwalu przyznaje ją za indywidualny wkład w ochronę i wykorzystanie zabytków technicznych. W 2009 roku wręczono ją inż. Josefowi Kimrowi, dyrektorowi Fundacji Landek Ostrawa. Podczas tej edycji festiwalu po raz pierwszy przyznano taką statuetkę także za nadzwyczajny

wkład w zachowanie dziedzictwa przemysłowego. Otrzymał ją inż. Jan Světlík, dyrektor generalny spółki akcyjnej Vitkovice, koncernu stalowego działającego w Ostrawie. Podczas TECHNÉ nagradza się też najlepsze prace dyplomowe, inżynierskie i magisterskie, z dziedzin związanych z ochroną dziedzictwa przemysłowego i turystyką industrialną. Ich autorzy zostają uhonorowani nagrodami rektora wyższej Szkoły Górniczej – Uniwersytetu Technicznego Ostrawa oraz rektora Górnośląskiej Wyższej Szkoły Handlowej.

Do programu seminarium towarzyszącego festiwalowi przyjętych zostało 30 referatów z Polski, Czech, Francji i Niemiec. Autorami byli przede wszystkim początkujący pracownicy nauki oraz studenci reprezentujący koła naukowe. Wśród autorów nie zabrakło także badaczy o ugruntowanej pozycji i przedstawicieli instytucji zajmujących się ochroną zabytków architektury poprzemysłowej oraz promocją turystyki industrialnej. Najliczniej reprezentowane były: Międzywydziałowe Studenckie Koło Naukowe Ochrony Zabytków Techniki HP „Nadbór” z Politechniki Wrocławskiej, Koło Naukowe Historii Techniki Uniwersytetu Zielonogórskiego, Śląskie Centrum Dziedzictwa Kulturowego w Katowicach. Byli także trzej studenci z Uniwersytetu Technicznego z Bordeaux (Université de Bordeaux 1) we Francji.

W ostatnim dniu organizatorzy przewidzieli atrakcyjne wycieczki. Dla uczestników z Czech zaferowano wyjazd do Polski. Grupa udała się m.in. do Muzeum Zapalek w Częstochowie. Dla nas, polskich gości, przygotowano bardzo ciekawą wycieczkę szlakiem ostrawskich zabytków techniki i przemysłu. Pierwszym celem była zabytkowa, nieczynna już część huty żelaza w Vitkowicach. Jest to unikalny, zachowany w całości ciąg technologiczny obejmujący kopalnię węgla, zakład produkcji koksu i zespół wielkich pieców do wytopu żelaza. Kompleks ma zostać wkrótce wpisany na listę światowego dziedzictwa UNESCO. Planowana rozbudowa w tym mieście parku przemysłowego uwzględnia zachowanie zabytkowej części tego kompleksu wraz z kompletnie urządzonymi liniami produkcyjnymi, które mają być udostępnione ruchowi turystycznemu. W dalszej kolejności zwiedziliśmy nieczynną już kopalnię węgla „Michal” w Michalkowicach, również na obrzeżach Ostrawy. Na razie zwiedzającym udostępnione są budynki i urządzenia naziemne, wszystko świetnie zachowane. Zakład wygląda, jakby dopiero co opuścili go robotnicy. Na tradycyjny czeski obiad zaproszono nas do restauracji urządzonej w jednym z pokopalnianych obiektów w muzeum górniczego w Landelku.

Festiwal TECHNÉ odbył się w Ostrawie po raz ósmy, i najprawdopodobniej ostatni. Dyrektor festiwalu dr Jan Rywik odszedł na emeryturę. To, czy idea tych spotkań będzie kontynuowana, zależy od wytrwałości i stopnia zaangażowania jego dotychczasowych współpracowników. Byłoby ogromną stratą, gdyby festiwal o tak długiej tradycji, stanowiący doskonałą platformę współpracy historyków techniki i pasjonatów turystyki industrialnej z Polski i Czech, nie miał swojej

kontynuacji. Warto śledzić informacje na stronie internetowej festiwalu pod adresem www.techne.cz

Sławomir Łotysz
Uniwersytet Zielonogórski